

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. (070) 11 98 43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

NOV. 1961
10e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Sympathisanten	Blz. 145
Herfstconferentie	" 145
Regionale kaderbijeenkomsten	" 145
Humanisme en vakbeweging	" 145
Contact tussen vakbeweging en humanisten	" 145
Enquête naar bedanken	" 145

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag	" 146
Directeur	146

HUMANITAS (nagekomen bericht)

Samenstelling nieuw hoofdbestuur	" 156
Centraal Bureau	" 156
Publicaties	" 156

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Herfstweekend	" 146
Congresresolutie	" 146

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Congres	" 146/147
Afdeling Gouda	" 147

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Najaarsconferentie	" 147
Lustrum Delft	" 147

CENTRALE STICHTING BUREAUS VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIKHEDEN

Jaarverslag 1959 en 1960	" 147
Heropening bureau Utrecht	" 148

HUMANISTISCH THUISFRONT

Geestelijke verzorging in het leger (nagekomen bericht)	" 157
---	-------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Hulp aan onderontwikkelde gebieden	" 148
------------------------------------	-------

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand december voor de V.A.R.A.	" 148
Lezing in de maand december voor de A.V.R.O.	" 148

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Blz. 148/149

INTERNATIONAAL NIEUWS

Duitsland

" 149

Het congres van de I.H.E.U. te Oslo

" 149

VAN ALLE KANTEN

Geestelijke verzorging in de Kinderbeginselenwet
(De Nieuwe Rotterdamse Courant)

" 149/150

" 151

(Het Zeeuws Dagblad)

" 151

Geestelijke verzorging in het leger

(De Linie)

" 152/153

(Het Binnenhof en de Tijd-Maasbode)

" 153

Lezing over Humanisme

(Het Haags Dagblad)

" 153/154

Forumdispuut

(De Zandvoortse Courant)

" 154/155

HUMANISTISCH VERBOND

Sympathisanten.

Het hoofdbestuur van het Verbond heeft het besluit genomen een groep van "sympathisanten met het Humanistisch Verbond" op te richten. Hierbij wordt gedacht aan mensen, die voor de humanistische gedachte voelen, het werk van de beweging met belangstelling gadeslaan en er wel steun aan willen verlenen, maar nog niet willen toetreden als lid. Gedurende een periode van twee jaar zullen zij van de activiteiten op de hoogte worden gehouden, vanuit de gemeenschappen waarin zij wonen uitnodigingen voor het bijwonen van bijeenkomsten ontvangen, terwijl van hen een jaarlijkse bijdrage van f.10.-- gevraagd zal worden.

Herfstconferentie.

De van 30 oktober tot en met 1 november 1961 op "De Ark" te Nunspeet gehouden conferentie over het onderwerp "Humanisme - Humaniora - Wetenschap", met als inleiders de heren Drs. Colpa en Dr. Schenk heeft als proef uitstekend voldaan. Gebleken is, dat meerdere besprekingen zullen moeten volgen.

Regionale kaderbijeenkomsten.

Op de bijeenkomsten voor bestuurders van gewesten en gemeenschappen, eveneens op "De Ark" gehouden, op 8 en 9 oktober en 4 en 5 november zijn de gespreksthema's resp. geweest: de taak van het gewest; het H.V. in de opbouw van de samenleving en Doorbraak en ledenwerving. In beide bijeenkomsten is door vrijwel alle aanwezigen deelgenomen aan de levendige discussies. Het ligt in de bedoeling het volgend jaar met dit experiment door te gaan, waarbij andere gewesten zullen worden uitgenodigd.

Humanisme en vakbeweging.

In samenwerking met enkele vakbonden zullen een drietal conferenties op "De Ark" plaats vinden met kaderleden van de moderne vakbeweging. De eerste hiervan vond plaats op 20, 21 en 23 november.

Contact tussen vakbeweging en humanisten.

Op 17 oktober sprak het hoofdbestuurslid van het Humanistisch Verbond, Dr. H. Bongers, op het Troelstra-oord voor de vereniging De Schakel (een vereniging van oud-bestuurders van de bona-fide vakbonden) over Modern Humanisme. De ongeveer 70 aanwezigen volgden de inleiding aandachtig en gaven door vele vragen blijk van hun belangstelling.

Enquête naar bedanken.

Onder hen, die in 1959 voor het lidmaatschap van het Verbond hebben bedankt is een enquête gehouden, waarbij een onderzoek werd ingesteld naar de motieven, die tot opzegging hebben geleid. Daarbij is tevens onderzocht wat de voornaamste redenen zijn geweest tot toetreding en in hoeverre van teleurstelling gesproken kan worden. De antwoorden hebben een aantal belangwekkende gegevens opgeleverd.

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Landdag.

Op 10 december a.s. houdt de Humanistische Stichting Socrates een landdag in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort.

Sprekers:

Gabriël Smit : Het vertrouwen in de poëzie.

Adriaan Morriën : Het wantrouwen tegen de poëzie.

Voorzitter : Prof. Dr. J.C. Brandt Corstius.

Directeur.

De heer D.T. Winter is wegens drukke werkzaamheden afgetreden als directeur van de Stichting. Hij is opgevolgd door de heer Ir. A. Waasdorp te Santpoort.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Herfstweekend.

De H.J.G. organiseerde op 18 en 19 november jl. een herfstweekend, dat gehouden werd in het Vacantie- en Conferentie-oord "De Wiekelaar", Soestbergerstraatweg 111, Soest.

Op het programma stonden twee inleidingen over: Stijlvorming in het Humanistisch Verbond.

Namens het H.V. sprak de heer P.A. Pols uit Amersfoort; als H.J.G.-er sprak Hans Baarda.

Verder stonden er nog enkele andere punten op het programma, n.l. een wandeling, een volleybalwedstrijd en een thé-dansant.

Congresresolutie.

Op de Buitengewone Algemene Ledenvergadering werd een resolutie aangenomen. De H.J.G. stemt in met de actie van het Humanistisch Thuisfront.

-o-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Congres.

Na het op 28 en 29 oktober gehouden congres van de H.J.B. ziet het hoofdbestuur voor het komende jaar er als volgt uit:

Voorzitter	-	Roel Prins
Secretaresse	-	Els de Vries
Penningmeester	-	Frans Postma
Propagandist	-	Hans Klaver
Kamporganisatrice	-	Jeanet Veenstra

Op het hierboven genoemde congres zijn een aantal belangrijke punten naar voren gekomen.

Met ingang van 1 november is er een contributieverhoging ingegaan, die voor een belangrijk gedeelte bedoeld is voor het financieren van contactbijeenkomsten. Deze contactbijeenkomsten zullen tenminste 2 maal per jaar plaatsvinden. Het hoofdbestuur verwacht dan van elke afdeling één persoon en een aantal landelijke leden. Deze laatsten zullen door het hoofdbestuur worden uitgenodigd, de eersten worden door de afdelingen afgevaardigd.

De bedoeling van deze bijeenkomsten is het contact tussen de afdelingen onderling en het hoofdbestuur te bevorderen door het gezamenlijk oplossen van afdelingsproblemen en het uitwisselen van propagandamogelijkheden enz.

Afdeling Gouda.

Opgericht is de afdeling Gouda. Secretaresse is Elly Staudt, Goejanverwelledijk 31, Gouda.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Najaarsconferentie.

Op 11 en 12 november werd de najaarsconferentie gehouden op "De Hertendorst" bij Delft.

Lustrum Delft.

De afdeling Delft vierde in de week van 14 tot 18 november haar derde lustrum.

Van beide evenementen zullen in het decembernummer nog verslagen volgen.

-0-

CENTRALE STICHTING BUREAUS VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIKHEDEN

Jaarverslag 1959 en 1960.

Verschenen zijn de jaarverslagen over beide jaren tegelijk.

De voorzitter van het Stichtingsbestuur, Dr. E.S.J. van Lier, die in 1959 overleden is, wordt in dit jaarverslag herdacht.

De heer van Lier zou eerst in 1961 worden opgevolgd door de heer J. Koopman.

Overzicht bureaus:

Amsterdam en Eindhoven zijn gedurende de verslagperiode zeer goed blijven functioneren.

Utrecht en Haarlem moesten helaas wegens tekort aan voldoende geschoolde medewerkers worden geschorst.

Leiden kon per 1 januari 1960 worden opgericht.

Gedurende de verslagperiode is de oprichting van enige andere bureaus in voorbereiding genomen.

Heropening bureau Utrecht.

Geheel los uiteraard van het jaarverslag kunnen wij mededelen, dat het bureau Utrecht met ingang van 1 november 1961 is heropend.

De staf wordt gevormd door :

Mevrouw A.J.v.d. Berg-Bauman - psychiatrisch sociaal werkster

Mevrouw W. ter Horst - psychiatrisch sociaal werkster

De Heer L.M. Fuldauer - psychiater

Spreekuur : maandagavond van 19.30 - 20.15 uur.

Het kantoor is gevestigd in het Erasmushuis, Oudegracht 152 te Utrecht.

-o-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Hulp aan onderontwikkelde gebieden.

Als uitvloeisel van de inleiding, door Prof. Dr. W. Brandt op de jaarvergadering gehouden, "Internationale Solidariteit" overweegt het hoofdbestuur van de H.W.G. het gesprek over de hulp aan de onderontwikkelde gebieden binnenkort voort te zetten.

Onder de bezoekers van de jaarvergadering zal in verband hiermede een enquête worden gehouden.

-o-

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maand december voor de V.A.R.A.

3 december :	Prof. Dr. Libbe van der Wal	"Wat zegt een humanist daarvan?".
10 december :	P.N. Kruyswijk	"Vreemd - Vijandig - Vertrouwd".
17 december :	Dr. D.H. Prins	"Mensen zoeken hun weg".
24 december :	Prof. Dr. D. Loenen	"Vrede op aarde en Eenheid der mensen; Idealen vóór Christus' geboorte".
31 december :	Dr. J.P. van Praag	"De Nieuwjaarsbrief van het Humanistisch Verbond".

Lezing in de maand december voor de A.V.R.O.

5 december :	Mevr. Mr. H. Singer-Dekker	"Vraag het ze zelf eens".

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR

Verschenen is nr. 3 - 1961 van Rekenschap. Dit nummer is geheel gewijd aan Schopenhauer. Het is samengesteld in samenwerking met de Internationale School voor Wijsbegeerte.

Inhoud:

Prof. Dr. J.M.M. Aler	: Schopenhauer als metafysicus.
Prof. Dr. J.M.M. Aler	: Arthur Schopenhauer, biografische schets.
Prof. Dr. M. Landmann	: Het beeld van de mens bij Schopenhauer.
Prof. Dr. J.C. Brandt Corstius	: Schopenhauer en de Europese letterkunde.
Dr. M.H. Würzner	: Schopenhauerliteratuur.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

Duitsland.

Dr. J.P. van Praag, voorzitter van de International Ethical and Humanist Union en voorzitter van het Nederlands Humanistisch Verbond, was op 17, 18 en 19 november de gast van de Freireligiöse Landesgemeinde Nordrhein-Westfalen. Er werden vragen van internationale samenwerking besproken.

Op 17 november werd een persconferentie belegd, waar de pers over de internationale samenwerking werd ingelicht.

Het congres van de I.H.E.U. te Oslo.

Op het congres van de I.H.E.U., dat van 2 tot 7 augustus 1962 te Oslo wordt gehouden, zal Dr. Gabriël Langfeldt, professor in de psychiatrie aan de Universiteit van Oslo, voorzitter zijn.

Ondervoorzitters zijn:

Dr. Gerhard von Frankenberg (Duitsland)
Dr. Michael Heidelberger (USA)
Sir Julian Huxley (Verenigd Koninkrijk)
Julien Kuypers (België)
Dr. H.J. Muller (USA)
Lord Boyd Orr (Verenigd Koninkrijk)
Mr. Justice V.M. Tarkunde (India)

Als co-referent voor het onderwerp: Naar een rijpe persoonlijkheid zal o.m. optreden Dr. Gerhard Szczesny, de schrijver van De toekomst van het Ongeloof.

-o-

VAN ALLE KANTEN

Geestelijke verzorging in de Kinderbeginselenwet (De Nieuwe Rotterdamse Crt)

De gewijzigde Kinderbeginselenwet is in de Eerste Kamer aangenomen. Veel is er nog te doen geweest over de geestelijke verzorging. Alle dagbladen hadden uitvoerige verslagen, waarbij het punt van de geestelijke verzorging uitvoerig werd belicht. De Nieuwe Rotterdamse Courant van 8 november gaf het volgende verslag:

"Met 36 stemmen voor en 22 stemmen tegen heeft de Eerste Kamer goedkeuring gehecht aan de gewijzigde beginselenwet voor de kinderbe-

"scherming. Het wetsontwerp heeft dus de eindstreep gehaald ondanks "de ernstige bezwaren van de rechtse fracties. Bezwaren, die zich "alleen richtten tegen dat artikel van het ontwerp dat indertijd "veranderd was na aanvaarding in de Tweede Kamer van een amendement "van de (katholieke) socialist Daams, dat o.m. ook toelating van "humanistische geestelijke verzorgers in de gestichten mogelijk maakt.

" De bezwaren wogen voor een groot aantal rechtsen niet op tegen "het voordeel van een snelle aanvaarding van het ontwerp: met de "socialisten en de liberalen behoorden 9 K.V.P.'ers tot de voorstemmers, voorts 4 antirevolutionairen en 1 christelijk-historische senator. Het ontwerp tot herziening van het kinderstrafrecht werd zonder hoofdelijke stemming aanvaard.

" Minister Beerman voerde in deze penibele kwestie een tactische "verdediging, voornamelijk dus van het geamendeerde artikel 23. Hij "gaf een interpretatie van het artikel, waarbij hij er de nadruk op "legde, dat de bijeenkomsten van het Humanistisch Verbond bezinningsbijeenkomsten zijn, van zuiver geestelijke aard dus. De K.V.P.'er Van "Meeuwen had in eerste termijn gevraagd, waarom de minister in de Tweede Kamer niet zijn onaanvaardbaar had uitgesproken tegen het amendement-Daams. Minister Beerman was verbaasd. "Meestal verwijt men een "minister, dat hij het onaanvaardbaar uitspreekt". Trouwens, waarom "moet een minister zich in de Eerste Kamer verantwoorden over zijn "houding ten opzichte van een amendement, dat aan de overzijde van "het Binnenhof is behandeld en aanvaard? Enfin, minister Beerman gaf "toch verantwoording. Ik wil niet onverdraagzaam zijn, aldus de minister, ik aanvaard, dat ouders, die behoren tot het Humanistisch Verbond of een of andere niet-kerkelijke geestelijke organisatie op geestelijke grondslag, aan het kind, dat buiten hun wil wordt opgevoed in "een instituut, iets geven wat zij graag willen geven. Maar - en toen "maakte hij een belangrijke restrictie - hij wilde geenszins beweren dat "hierdoor de kerken in Nederland op één lijn worden gesteld met alle "andere geestelijke genootschappen. Volgens het artikel 23 zullen deze "genootschappen moeten worden toegelaten bij algemene maatregel van "bestuur, terwijl de kerken volkomen vrij spel hebben. Bovendien legde "hij er de nadruk op, dat het in deze zaak niet alleen gaat om het "humanisme. Ook de antroposofen bijvoorbeeld zullen geestelijke verzorging kunnen geven.

" Hoewel wij het niet in alle opzichten met de minister eens waren, "vonden wij zijn verdediging wel goed. Tenslotte was het amendement niet "met zijn medewerking in het ontwerp aangebracht. Een absolute voorkeur "voor de niet-kerkelijke genootschappen mocht men van hem niet verwachten. Maar hij sleepte het ontwerp erdoor.

" Zonderlinge gedachte

" Trouwens, het zou een vreemde figuur zijn geweest, wanneer de senaat dit ontwerp zou hebben verworpen op grond van een amendement, "dat door een meerderheid in de Tweede Kamer, het belangrijkste politieke lichaam van de volksvertegenwoordiging, was aanvaard. De e.h. "senator Van Bruggen speelde met deze zonderlinge gedachte. Hij bleef "in tweede termijn fel tegen het gewijzigde ontwerp en sprak over de "mogelijkheden van verwerping, van indiening van het oude ontwerp zonder het amendement en van nieuwe behandeling, waarna hij van harte zou "voorstemmen. Dit is een zeer vreemde redenering. Op die manier zou "de senaat zich het recht geven amendementen van de Tweede Kamer te

"casseren. Het viel ons tegen van de heer Van Bruggen, die een der meest actieve senatoren is en zeker niet de onbekwaamste. Maar ja, juist op dit terrein van de geestelijke verzorging kunnen sommige confessionelen wel eens hun nuchterheid verliezen.

"Veel nieuws werd er in tweede termijn niet gezegd. De sprekers herhaalden in grote trekken wat zij verleden week te berde hadden gebracht. Naar de mening van de heer Van Meeuwen was er wel sprake van gelijkstelling van kerk en geestelijke genootschappen. De socialiste mejuffrouw Zeelenberg vestigde de aandacht van de rechtsen nog eens op de heterogeniteit van het Nederlandse volk en op de grote betekenis van de verdraagzaamheid en de heer Van Hulst verklaarde, dat hij in tegenstelling tot de rest van de christelijk-historische fractie vóór het ontwerp zou stemmen, omdat een goede regeling van het kinderstrafrecht zo spoedig mogelijk haar beslag dient te krijgen. De minister zegde tenslotte nog toe, dat hij in de nadere regelen bij een algemene maatregel van bestuur op grond van art. 23 zal laten opnemen, dat geestelijke verzorgers in de instituten zich moeten onthouden van anti-godsdienstige en anti-kerkelijke uitlatingen."

Toch stenen voor brood?(Het Zeeuws Dagblad).

Het Zeeuws Dagblad van 9 november gaf nog het volgende commentaar:

" Geestelijke verzorging

"Het wordt veel ingewikkelder - en voor Christenen moeilijker - indien het humanisme zich aandient ter voorziening in de geestelijke nood van de mens. In de Tweede Kamer werd op 2 mei van dit jaar, een amendement ingediend dat er in voorzag dat in de rijksinrichtingen, naast godsdienstoefeningen, ook bijeenkomsten zouden kunnen worden gehouden, onder leiding van geestelijke verzorgers van genootschappen op geestelijke grondslag. Tevens werd ook aan minderjarigen de gelegenheid gegeven in persoonlijk contact te komen met "geestelijke verzorgers" en niet alleen met "geestelijken". Be-doeld werd het Humanistisch Verbond op gelijke voet toe te laten in de rijksinrichtingen als de kerkgenootschappen. Vanwege het absentisme van de confessionele (vooral KVP) afgevaardigden, werd dit amendement aangenomen. Vorige week behandelde de Eerste Kamer deze materie, die daardoor weer actueel is geworden. Telkens rijst de vraag: wat moeten we met het humanisme? Het lijkt ons vanuit onze levensovertuiging gezien onmogelijk het humanisme als gelijksoortige geestelijke stroming te behandelen dan welk kerkgenootschap ook. De Kerk predikt de verzoening met God door het offer van Christus waar-door de mens het verloren leven terugontvangt. Slechts Jezus Christus was daartoe in staat. De mens was en is onmachtig. Het humanisme verwerpt elke relatie tussen Christus en de mens. De mens zelf, door de in hem sluimerende mogelijkheden, is in staat zijn leven tot een hoger leven te brengen. Na alle wreedheden, na de ervaring der mensheid met de mens, is het voor ons, die weet hebben van de zondige mens, een onmogelijkheid in die ongekende mogelijkheden van de mens te geloven. Stenen voor brood. En dat willen wij niemand geven."

Geestelijke verzorging in het leger. (De Linie)

De Linie van 21 oktober schrijft:

" Humanisme en geestelijke verzorging in de kazerne

" Het Humanistisch Thuisfront verspreidt op het ogenblik formu-
"lieren - vergezeld van een oproep - waarop meerderjarige dienst-
"plichtigen of ouders van minderjarigen, die voor zichzelf of voor
"hun zoon prijs stellen op de mogelijkheid van humanistische geeste-
"lijke verzorging tijdens hun diensttijd, deze wens kenbaar kunnen
"maken en met hun handtekening bekrachtigen. Deze actie is een ant-
"woord op de democratische uitdaging, die vervat ligt in het stand-
"punt dat de minister van defensie in de Tweede en Eerste Kamer in-
"nam. Aan de minister is niets gebleken van een ernstige behoefte
"aan humanistische geestelijke verzorging in de kazerne. Hij is echter
"bereid door maatregelen aan een dergelijke behoefte tegemoet te komen
"wanneer deze werkelijk aanwezig zou blijken te zijn.

" Doch de bewijslast van deze klaarlijkheid vertrouwt hij toe
"aan de humanistische organisaties zelf.

" Wat men ook van de aangepastheid van een handtekeningenactie
"moge denken - ook van humanistische zijde wordt deze methode als on-
"volkomen en min of meer geforceerd beschouwd -, deze ontwikkeling
"heeft in ieder geval het voordeel dat hiermee het jarenoude debat
"geplaatst is op het vlak van de feiten. Allerlei argumenten van prin-
"cipiële aard hebben in deze kwestie lang niet altijd verhelderend ge-
"werkt. De humanisten zelf zijn hier ook niet van alle schuld vrij te
"pleiten. Vaak heeft er in hun argumentatie een soms meer uitgespro-
"ken, soms meer geruisloze, maar steeds al te vlotte identificatie
"plaats tussen de begrippen "niet-kerkelijk" en "niet-godsdienstig"
"enerzijds en anderzijds de terminologie "humanistisch" of althans
"behoefte hebbend aan Humanisme". Hier zouden zich ook bij een even-
"tuele praktische samenwerking tussen aalmoezenier, dominee en huma-
"nistische geestelijke verzorger wel eens moeilijkheden kunnen voor-
"doen.

" Zo kreeg dikwijls de humanistische eis te veel het karakter van
"een beroep op het recht van "missionering". Zoals ook de huidige
"actie naast een "constaterend" een sterk "wervend" aspect vertoont.

" De primaire reden echter waarom aalmoezenier, legerpredikant en
"legerrabijn in het leger aanwezig zijn, is gelegen in het feit dat in
"de kazerne een geloofsgemeenschap leeft en woont, waarvan de leden
"gezamenlijk en individueel hun overtuiging niet kunnen beleven en ge-
"stalte geven zonder deze onvervangbare ambtsdragers. Wanneer dus
"voor het Humanistisch Verbond de geestelijke verzorgers onmisbaar
"zijn voor de beleving binnen eigen kring en ditzelfde Humanistisch
"Verbond met een hanteerbaar aantal leden in de kazerne present is,
"gaat de parallel met aalmoezeniers etc. op als basis voor de eis tot
"gelijkberechtiging. Het is nu dus aan het Humanistisch Verbond dit
"aan te tonen.

" Blijkt de situatie zo te zijn, dan sluiten wij een gezonde mogelijk-
"heid van humanistische geestelijke verzorging in de kazerne niet uit.
"Dàn ook, eenmaal in het leger aanwezig zullen deze geestelijke ver-
"zorgers het onvervreembare recht hebben te getuigen van de door hen
"erkende menselijke waarden en iedereen te helpen die tot hen komt.

"Zoals ook iedere goede aalmoezenier of dominee nooit 'n mens in de "kou laat staan, die in de ontmoeting ontvankelijk blijkt voor de warmte van de Blijde Boodschap."

Het Binnenhof en de Tijd-Maasbode.

Naar aanleiding van de VARA-televisie-uitzending over Humanistische geestelijke verzorging in het leger schreef de legeraalmoezenier P.C. Groenendijk een ingezonden stuk in Het Binnenhof van 25 oktober en in De Tijd-Maasbode van 26 oktober van de volgende inhoud:

"Humanistische verzorging.

" Op 25 september werd door de Vara-televisie een lans gebroken voor de humanistische geestelijke verzorging. In dit programma van 20 minuten werd mij gevraagd in enkele minuten mijn standpunt hieromtrent uiteen te zetten. Aangezien er enig misverstand is gerezen, mede doordat (waarschijnlijk wegens tijdgebrek) een gedeelte van de opname niet werd uitgezonden, moge hier de volledige tekst volgen. Hieruit blijkt dat ik een onderscheid heb gemaakt tussen humanistische voorlichting en humanistische verzorging.

" Vooraf wil ik graag vaststellen, dat ook wij christenen uitgaan van gewetensvrijheid. Wanneer dus iemand de humanistische levensvisie is toegedaan en naar geweten zich daarin verder wenst te ontwikkelen moet hem daarvoor de gelegenheid worden geboden.

" Een andere vraag is of het aantal militairen die dit wensen, van dien aard is, dat er een instituut van humanistische geestelijke verzorging moet komen. Wanneer in het orgaan van de humanistische Luisterkring "Het Woord van de Week" van 17 september gezegd wordt, dat er in 1960 ruim 2000 militairen naar het Coornherthuis zijn geweest en er dus behoefte is aan bovengenoemde verzorging, wens ik dit te betwifelen. Er komen daar ook protestanten en katholieken. Bovendien moet gezegd worden, dat in een gewetenscrisis van vele buitenkerkelijke jongeren rond de 20 jaar blijkt, dat er wel behoefte is aan voorlichting omtrent de humanistische levensbeschouwing, wat echter iets anders dan behoefte aan verzorging is.

" Laat mij eindigen met de volgende gewetensvraag. Zijn en de christenen en de humanisten intussen niet stevig bezig aan frontvorming te doen? Is het niet mogelijk tot een samenspraak te komen? Of zijn de christenen bang "zieltjes" te verliezen waardoor ze van de gewetensvrijheid een bespotting maken? Of voelen de humanisten zich geen gelijkwaardige gesprekspartners zonder de "macht" van een institutionele rechtspositie? Ik meen dat deze twee vragen voor beide groepen nogal fundamenteel zijn".

" Het zou in elk geval zonder meer te betreuren zijn, wanneer de kwestie van al of niet humanistische Geestelijke Verzorging in de Strijdkrachten, uitgevochten zou worden over de hoofden heen van jonge militairen."

-0-

Lezing over Humanisme (Het Haags Dagblad).

Volgens het Haags Dagblad van 10 oktober sprak Dr. P.D. Tjalsma over Humanisme met en zonder God voor leden van de Remonstrantse-Gereformeerde

Gemeente te Den Haag. Volgens het blad zei Dr. Tjalsma het volgende:

" Het waarachtige geloof ter wereld, aldus dr. Tjalsma kan niet
"bedreigd worden omdat het geen menselijk gebouw is, maar een
"geschenk van God, een genade van God. Genade is een bezit van de
"aardse gelukkige mens, dat Gods geschenk in zich dragen mag.
" Na in het kort de geschiedenis van het humanisme door de eeuwen
"heen te hebben geschetst, besprak dr. Tjalsma het Humanistisch
"Verbond, dat zich na de oorlog ontwikkeld heeft, en waarbij God en
"godsdienst worden afgewezen. Humanisme acht zich meer waardig dan
"het Christendom en gaat uit van de Post-christelijke mens. De mens,
"die het Christendom overwonnen en achter zich heeft. Het samengaan
"van humanisme en christendom is niet mogelijk, het zogenaamde chris-
"telijk humanisme van Erasmus is ook ter ziele gegaan. Toch mag er
"geen te grote kloof tussen beide komen."

-o-

Forumdispuut. (De Zandvoortse Courant)

Het Humanistisch Verbond, gemeenschap Zandvoort hield een forumavond waarvan De Zandvoortse Courant van 24 oktober het volgende verslag gaf:

" Een voor de Gemeenschap Zandvoort van het Humanistisch Verbond
"unicke gebeurtenis vond vrijdag j.l. plaats in het Gemeenschapshuis.
"Er werd nl. een forumavond gegeven, waarbij degenen, die het forum
"vormden, van elkaar verschillende levensbeschouwingen hadden. Het
"forum was aldus samengesteld: de heer P.K. van Meurs, voorzitter;
"ds. D. Ringnalda, gereformeerd predikant te Overveen; pater C.
"Bayer o.f.m. te Haarlem en de heer W. Holtland, voorzitter van de
"Federatie Amsterdam van het Humanistisch Verbond.

" Eigenlijk kon men niet van een "forumavond" spreken, omdat elk
"der leden, met uitzondering uiteraard van de voorzitter, z'n eigen
"visie op z'n godsdienstige en levensbeschouwelijke overtuiging gaf,
"waarna belangstellenden uit de zaal vragen over deze inleidingen
"konden stellen. Er ontstond hierdoor een soort gespreksbijeenkomst,
"welke op sommige momenten bepaald boeiend was.

" De voorzitter, de heer Van Meurs, opende de avond, waarna als
"eerste ds. D. Ringnalda het woord kreeg voor het houden van een
"korte inleiding. Spr. begon met te zeggen dat hij zich in dit milieu
""thuis" voelde, omdat het Humanistisch Verbond er geen behoefte
"aan heeft het christelijk geloof en de christelijke kerken te bestrij-
"den. Schouder aan schouder staan wij wanneer het gaat om het hoog
"houden van de geestelijke waarden, vrijheid, gerechtigheid en barm-
"hertigheid, die wij te verdedigen hebben tegen het nihilisme, aldus
"spreker, die in het vervolg van zijn inleiding de Drie-Enen God als
"grondslag van het leven beled. Het gaat er in dit leven om het
"door de zondeval gestoorde gesprek tussen God en mens weer op te
"nemen. Dit is geschied door de Menswording van Gods Zoon, Jezus
"Christus.

" Volgens protestantse levensovertuiging is Christus de dragende
"kracht in het leven. Waarom gelooft een Christen? Op gezag van de
"Kerk of van de Bijbel? Op grond van opvoeding of eigen inzicht? Op
"al deze vragen moeten wij ontkennend antwoorden. Onze (protestantse)
"geloofsinhoud steunt op openbaring. God maakt Zich bekend. Ik ken

"Hem, ik kom Hem dagelijks tegen in Christus, het Vleesgeworden Woord, die de weg, de waarheid en het leven is.

" Pater Bayer zette uiteen dat het geloof van een r.k.Christen steunt op drie pijlers: Het geloof in God, het geloof in Christus en het geloof in Zijn kerk.

" Het geloof is een daad van de vrije wil, waardoor wij met medewerking van het verstand aanvaarden wat God ons te geloven voorhoudt. Zonder wil dus kan niemand tot de geloofsdaad komen, maar noch wil noch verstand maken het geloof. De alles beslissende factor is de genade. Buiten alle geloof kan men Gods bestaan aanvaarden, door de wetmatigheid en de geordende schepping, door de geluksdrang in de mens enz., Gelooft de mens in God, dan kan hij ook geloven dat die God Zich kan openbaren. De voornaamste bron van deze openbaring is gelegen in de Bijbel. Maar de Bijbel is een boek en een boek vraagt om een verklaring.

" Christus nu heeft Zijn leer overgedragen aan Zijn kerk. De kerk is dus bij uitstek het instituut, dat ons kan zeggen hoe wij de Bijbel moeten verstaan. De kerk is niet los te maken van Christus, die heeft gezegd: "Wie U hoort, hoort Mij".

" De heer Holtland stelde in zijn inleiding de mens centraal in het leven. In tegenstelling tot de beide vorige sprekers, die nadrukkelijk God als het middelpunt en de oorsprong van het leven hadden beleden. Spreker releveerde dat de christen dus denkt vanuit God en ziet in de mens een door God geschapen wezen, dat een bijzondere relatie met God heeft. De humanist gaat uit van de mens en deze mens doet een door de rede bepaalde keuze in het leven. De mens staat daar en wij moeten van die mens uit een levensovertuiging opbouwen. Een humanist vraagt zich niet af wat is de zin van het leven, maar veeleer: wat is de zin in het leven. De humanist zoekt weliswaar, maar hij zoekt uit hoofde van zijn menszijn naar de vervulling van de mens, die ten opzichte van zijn medemensen een taak heeft. Dat het respect en de eerbiediging van andere levensovertuigingen hier logisch uit volgt, behoeft geen betoog. De tolerantie is een wezenskenmerk van de humanistische levensovertuiging.

" In het gesprek dat over deze inleidingen na de pauze volgde, werden opmerkingen gemaakt, aanvullingen verzocht en nadere toelichtingen van de sprekers gevraagd. Soms bestreden enkele aanwezigen elkaar - in overeenstemming met het doel van de avond: in vriendschappelijke sfeer! Dit werd toegelaten door de voorzitter, waardoor de avond een bijzondere bekoring had door levendigheid en ...respect voor elkaars mening. Vragen werden gesteld over het leven na de dood, de verschillen (vooral in de verdraagzaamheid) in de christelijke kerken ten opzichte van het humanisme. (Een predikant noemt het humanisme: "de vijand op pantoffels!"). En een discussie over Bijbel en Bijbel-interpretatie ontstond.

" De heer Van Mours sloot de avond met een woord van dank aan de forum-leden, die zich zo vlot hadden beschikbaar gesteld. Spreker zei getroffen te zijn geweest door de duidelijke waarneming van veel overeenkomende begrippen in christendom en humanisme."

Nagekomen berichten:

Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk "Humanitas" op blz. 156

Het Humanistisch Thuisfront

op " 157

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Samenstelling nieuw hoofdbestuur.

Het nieuwe hoofdbestuur, dat op het congres van Humanitas op 21/22 oktober werd gekozen, is als volgt samengesteld:

voorzitter	mr. dr. J. In 't Veld	Den Haag
vice-voorzitter	prof. mr. A.D. Belinfante	Voorburg
secretaresse	mejuffrouw M. Dijkstra	Nieuwer Ter Aa
penningmeester	mr. H.J. Timman	Amsterdam
dagelijks bestuur	J. Landman	Amsterdam
	C.M. Swiebel	Den Haag
	G. Rietveld	Rotterdam
ereleden	P.C. Faber	Amsterdam
	F.H.W. Vliegen	Haarlem
leden:	C.H. van Asch	Nijmegen
	J.v.d. Berg Jeths	Eindhoven
	S. Blumers	Kollum
	mr. H. Boasson	Amsterdam
	B. Drukker	Schiedam
	G. Goosen	Rotterdam
	J.L. Kampmeijer	Amsterdam
	mejuffrouw O.H.E. Kloeve Korn	St. Laurens
	drs. C.P. v.d. Klooster	Zwolle
	J. Schuitevoerder	Utrecht
	ir. W. Semeins	Beverwijk
	S. Sytma	Assen
	mr. B.v.d. Waerden	Amsterdam
	dr. L.I. de Winter	Bentveld
adviseurs	prof. mr. W.F.C. van Hattum	Den Haag
	P.A. Pols	Amersfoort
	I. Sluijter	Bennebroek

Centraal Bureau.

Als opvolger van de heer T. van Grootheest treedt op 1 januari 1962 de heer drs. H. Knorringa in dienst bij het Centraal Bureau als adjunct-directeur financiën en organisatie.

Publicaties.

In het eerstvolgende nummer van "Humanitas", dat in december verschijnt, wordt de rede afgedrukt, die prof. dr. R.F. Beerling op het congres hield. Onder de titel: "Enkeling en Gemeenschap" gaf prof. Beerling een cultuur-filosofische beschouwing over de veranderende maatschappelijke verhoudingen.

Het ledenorgaan "Van Mens tot Mens" verschijnt voortaan in een betere uitvoering op mooier papier.

HUMANISTISCH THUISFRONT

Geestelijke verzorging in het leger.

Zoals men zich herinnert werd door het Humanistisch Thuisfront op 21 september een actie ingezet om de behoefte aan humanistische geestelijke verzorging van militairen aan te tonen. Dit naar aanleiding van verklaringen van Minister Visser in de Tweede Kamer.

Het Humanistisch Thuisfront heeft aan Zijne Excellentie Ir. S.H. Visser, Minister van Defensie, in verband met mogelijk vervroegde behandeling van de defensiebegroting, reeds nu het voorlopig resultaat per 22 november 1961 medegedeeld.

Het leverde totaal 5437 stuks ingevulde kaarten op, te specificeren als volgt:

<u>In dienst zijnde militairen</u> (waarvan 1186 minderjarig en 817 meerderjarig)	2003
<u>Militairen die na 1957 de dienst verlaten hebben,</u> maar nog op moeten komen voor herhalingsoefeningen	1526
<u>Meerderjarige aanstaande militairen</u>	633
<u>Minderjarige aanstaande militairen</u>	1275
	<u>5437</u>

Voor de minderjarigen werd door de ouders getekend.

Uit financiële overwegingen kon het Humanistisch Thuisfront geen alomvattend onderzoek instellen, omdat het zich dan tot honderdduizenden had moeten richten. Het moest zich beperken tot een uitgebreide steekproef op grond van adressenmateriaal, dat ter beschikking stond en dat grotendeels ongericht was. Ook is het onderzoek geheel schriftelijk verricht. Persoonlijk contact is vrijwel achterwege gebleven.

Het Humanistisch Thuisfront heeft de minister medegedeeld, dat naar zijn mening bovengenoemde cijfers duidelijk de behoefte aan humanistische geestelijke verzorging voor militairen hebben aangetoond en het verzocht hem met klem maatregelen te willen nemen om tot realisering van deze verzorging te komen. Van militairen en van ouders werden vele instemmende brieven en uitingen van sympathie ontvangen.

De actie wordt tot ultimo december voortgezet.